

استاندارد ۲۴۰۰
اصول شفافیت و پاسخگویی
دیوان محاسبات کشور

فهرست استاندارد ۲۴۰۰

۵۷.....	کلیات
۵۷.....	اصل اول
۵۸.....	اصل دوم
۵۸.....	اصل سوم
۵۹.....	اصل چهارم
۵۹.....	اصل پنجم
۶۰.....	اصل ششم
۶۰.....	اصل هفتم
۶۰.....	اصل هشتم
۶۱.....	اصل نهم

کلیات

۱ - هدف این استاندارد ارائه راهنمایی‌های لازم برای کمک به ارتقاء شفافیت و پاسخگویی در دیوان محاسبات کشور است.

۲- دیوان محاسبات کشور در راستای ایفای وظایف صیانت از بیت‌المال، با توجه به قوانین و مقررات پاسخگو خواهد بود.

۳- به منظور ایفای مسئولیت پاسخگویی، دیوان محاسبات کشور با لحاظ قوانین و مقررات، اطلاعات مربوط به خود را در دسترس عموم قرار خواهد داد و با ایجاد ارتباط مؤثر با رسانه‌ها و یا گروه‌های علاقمند به نتایج حسابرسی و رسیدگی در فضای عمومی جامعه حضور می‌یابد.

۴- دیوان محاسبات کشور وظایف قانونی و الزامات گزارشگری را براساس وظایف، مسئولیت‌ها و اختیارات مذکور در قوانین و مقررات انجام می‌دهد.

۵- فعالیت حسابرسی و رسیدگی براساس قوانین و مقررات (که استانداردها و دستورالعمل‌های حسابرسی و رسیدگی نیز بخشی از آن به شمار می‌رود) صورت می‌گیرد.

۳- دیوان محاسبات کشور فعالیت‌ها و آثار حسابرسی و رسیدگی خود را مورد ارزیابی و پیگیری قرار می‌دهد.

۶- دیوان محاسبات کشور چگونگی استفاده کارا و قانونمند از منابع در اختیار را در جهت ایفای مسئولیت‌ها و وظایف به مراجع ذیصلاح گزارش می‌نماید.

۷- رئیس کل، دادستان، مستشاران و کلیه کارکنانی که به نحوی از انحاء مسئول ایفای وظایف حسابرسی و رسیدگی هستند، در مقابل اقدامات خود مطابق قانون مسئول می‌باشند.

۸- اصول شفافیت اشاره به گزارشگری عمومی قابل اتکا، به موقع، واضح و روشن دیوان محاسبات کشور پیرامون فعالیت و عملکرد خود دارد. علاوه بر این، شفافیت شامل تعهد به گزارشگری عمومی درباره نتایج و یافته‌های حسابرسی و دسترسی مردم و ذینفعان به اطلاعات درباره دیوان محاسبات کشور نیز می‌باشد.

اصل اول) دیوان محاسبات کشور برابر وظایف مصرح در قوانین و مقررات اقدام می‌نماید تا بستر لازم برای شفافیت و پاسخگویی فراهم آید.

۱ - به منظور فراهم کردن زمینه شفافیت و پاسخگویی، دیوان محاسبات کشور وظایف و مسئولیت‌های خود را

در حدود اختیارات و در چارچوب قوانین و مقررات انجام داده، گزارش‌های رسیدگی و حسابرسی را به موقع منتشر نموده، تخلفات و انحراف از معیارهای حسابرسی مندرج در گزارش‌ها را به موقع تعیین تکلیف می‌نماید.

اصل دوم) دیوان محاسبات کشور اهداف، ماموریت‌ها، مسئولیت‌ها، وظایف، اختیارات و راهبردهای خود را به اطلاع عموم می‌رساند.

۱- دیوان محاسبات کشور هر یک از موارد اشاره شده در این اصل و همچنین شرایط انتخاب و برکناری رئیس کل، دادستان و مستشاران دیوان محاسبات کشور را با توجه به قوانین و مقررات به طریق مقتضی به اطلاع عموم و ذینفعان می‌رساند و به یکی از زبان‌های بین‌المللی مورد قبول سازمان بین‌المللی مؤسسات عالی حسابرسی (اینٹوسای) ترجمه و اطلاع‌رسانی خواهد نمود.

اصل سوم) دیوان محاسبات کشور استانداردها، فرآیندها و روش‌هایی را به کار خواهد گرفت که در زمان استفاده قابل اجرا و شفاف باشند.

۱- دیوان محاسبات کشور استانداردها و روش‌شناختی (متدولوژی) حسابرسی و رسیدگی را با توجه به قوانین و مقررات و استانداردهای حسابرسی به کار خواهد گرفت و به طریق مقتضی به اطلاع ذینفعان خواهد رساند.

۲- دیوان محاسبات کشور دامنه حسابرسی که با توجه به برنامه‌های عملیاتی، خطر (ریسک) حسابرسی و سطح اهمیت موضوعات تعیین شده است، به اطلاع ذینفعان خواهد رساند.

۳- دیوان محاسبات کشور معیارهای حسابرسی را که مبنای اظهارنظر حرفه‌ای خود قرار داده به طریق مقتضی به اطلاع واحد مورد حسابرسی و رسیدگی خواهد رساند.

۴- دیوان محاسبات کشور اهداف حسابرسی، روش‌شناختی (متدولوژی) و یافته‌های حسابرسی را به طریق مقتضی به اطلاع واحد مورد حسابرسی و رسیدگی خواهد رساند.

۵- دیوان محاسبات کشور یافته‌ها و پیشنهادات خود را جهت دریافت نظرات به واحد مورد حسابرسی و رسیدگی اعلام خواهد نمود.

۶- دیوان محاسبات کشور به منظور اطمینان از بکارگیری توصیه‌ها و پیشنهادات خود و همچنین مواردی که توسط قانونگذار الزامی شده است، با ایجاد ساز و کار لازم جهت پیگیری موارد مزبور، گزارش‌های مربوط را تهیه

خواهد نمود.

۷- رویه‌های پیگیری موضوع بند (۶) باید این امکان را فراهم کند که واحد مورد حسابرسی و رسیدگی اطلاعات لازم در خصوص بکارگیری اقدامات و تدابیر اصلاحی و یا دلایل عدم بکارگیری را اعلام نماید.

۸- دیوان محاسبات کشور باید نظام اطمینان بخش کنترل کیفیت را برای فعالیتهای حسابرسی و رسیدگی خود بکار گیرد و به صورت دوره‌ای مورد ارزیابی مستقل قرار دهد.

اصل چهارم) دیوان محاسبات کشور سطح بالایی از استانداردهای اخلاق حرفه‌ای را برای تمامی کارکنان در تمامی سطوح بکار می‌گیرد.

۱- استاندارد شماره ۲۳۰۰ با عنوان اصول اخلاق حرفه‌ای که بیانگر اصول درستکاری و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد باید توسط تمامی حساب‌رسان و کلیه کارکنانی که به نحوی از انحاء عهده‌دار وظایف حرفه‌ای حسابرسی و رسیدگی می‌باشند، رعایت شود.

۲- به منظور تحقق این اصل، رئیس کل دیوان محاسبات کشور وظایف و اختیارات را در سطح سازمان به گونه‌ای تعیین و واگذار خواهد نمود که منجر به بروز تضاد منافع و فساد اداری نگردد و اطمینان لازم از وجود شفافیت و قانون‌مداری در انجام فعالیت‌ها ایجاد شود.

۳- به منظور ارتقاء شفافیت و پاسخگویی دیوان محاسبات کشور، الزامات اخلاقی و اصول مربوط به آن به طریق مقتضی به اطلاع عموم و ذینفعان می‌رسد.

اصل پنجم) در مواردی که فعالیت حسابرسی و رسیدگی برون‌سپاری می‌شود، دیوان محاسبات کشور اطمینان حاصل می‌نماید که اصول شفافیت و پاسخگویی نادیده گرفته نشده است.

۱- در مواردی که فعالیت حسابرسی و رسیدگی برون‌سپاری شده یا از خدمات کارشناسان برون‌سازمانی استفاده می‌شود، بایستی اطمینان لازم بر اساس سیاست‌ها و روش‌های وضع شده در خصوص رعایت اصول پاسخگویی و شفافیت حاصل شود.

اصل ششم) دیوان محاسبات کشور فعالیت‌های مربوط به حسابرسی و رسیدگی را به لحاظ صرفه اقتصادی، کارایی و اثربخشی و مطابق با قوانین و مقررات انجام داده و بر اساس قوانین و مقررات منتشر نماید.

۱ - دیوان محاسبات کشور به منظور شفاف‌سازی منابع مالی مورد استفاده و گزارش آن به ذینفعان، گزارش سالانه تفریح بودجه خود را تهیه می‌نماید و در اختیار مجلس شورای اسلامی می‌گذارد. گزارش مزبور باید به گونه‌ای تهیه شود که منابع و مصارف به تفکیک و براساس تقسیمات بودجه‌ای مشخص شده باشد و فهرست تامین‌کنندگان منابع مالی جزء لاینفک آن باشد. همچنین با توجه به حسابرسی و رسیدگی به عمل آمده، درخصوص استفاده کارا و اثربخش از منابع اظهار نظر شود.

۲ - دیوان محاسبات کشور به منظور تحقق مفاد این اصل، رویه‌های مطلوب مدیریتی را به کار گرفته، ساز و کار لازم را به منظور نگهداشت، بهبود و ارتقاء مهارت‌ها و صلاحیت‌های مورد نیاز برای انجام وظایف، طراحی، مستقر و اجرا می‌نماید.

۳ - دیوان محاسبات کشور به منظور ارزیابی اثرات حسابرسی‌های خود و گزارش آن به عموم و ذینفعان از شاخص‌های مناسب عملکرد استفاده نموده، بازخورد و پیامد فعالیت‌ها و میزان شفافیت عملکرد خود را مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

اصل هفتم) دیوان محاسبات کشور نتایج حسابرسی و رسیدگی و همچنین نظرات کلی خود را پیرامون فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی به ذینفعان گزارش می‌نماید.

۱ - دیوان محاسبات کشور با لحاظ قوانین و مقررات، یافته‌ها و توصیه‌های حسابرسی را در اختیار ذینفعان قرار می‌دهد.

۲ - دیوان محاسبات کشور ساز و کار مربوط به پیگیری توصیه‌های ارائه شده در گزارش‌های حسابرسی را در اختیار ذینفعان قرار می‌دهد و اقدامات انجام شده درخصوص تعیین تکلیف موارد واخواهی را بر اساس قوانین و مقررات ذیربط به طور مقتضی در مقاطع زمانی مشخص گزارش می‌نماید.

اصل هشتم) دیوان محاسبات کشور نتایج حسابرسی و رسیدگی را با استفاده از وسایل ارتباط جمعی، به موقع و در سطح وسیع با لحاظ قوانین و مقررات اطلاع‌رسانی می‌نماید.

- ۱- دیوان محاسبات کشور با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از وسایل ارتباط جمعی و یا گروه‌های فعال علاقمند به نتایج حسابرسی و رسیدگی به گونه‌ای که توسط عموم قابل دسترس باشد، اطلاع‌رسانی می‌نماید.
- ۲- دیوان محاسبات کشور از طریق مجامع حرفه‌ای و دانشگاهی، استفاده از نتایج با اهمیت حسابرسی و رسیدگی خود را تشویق و ترویج می‌نماید.
- ۳- دیوان محاسبات کشور با لحاظ قوانین و مقررات، گزارش‌های حسابرسی و رسیدگی و همچنین آرای قطعی هیأت‌های مستشاری و محکمه تجدیدنظر را با استفاده از وسایل ارتباط جمعی یا ابزارهای انتقال اطلاعات در اختیار عموم قرار می‌دهد و خلاصه آن را به یکی از زبان‌های رسمی مورد قبول سازمان بین‌المللی مؤسسات عالی حسابرسی (ایننوسای) ترجمه می‌نماید.

اصل نهم) دیوان محاسبات کشور به منظور ارتقاء کیفیت و اعتبار فعالیت‌های خود از نظرات مستقل و برون‌سازمانی استفاده می‌نماید.

- ۱- دیوان محاسبات کشور مطابق با استانداردهای حسابرسی و رسیدگی مربوط به خود عمل نموده، از نظرات و تخصص مراجع تخصصی برون‌سازمانی استفاده خواهد نمود.
- ۲- دیوان محاسبات کشور به منظور بررسی عملیات و اجرای استانداردهای حسابرسی طبق مقررات، از ابزارهای ارزیابی مستقل برون‌سازمانی نظیر بررسی همپیشگان استفاده می‌نماید. نتایج این بررسی‌ها با لحاظ قوانین و مقررات در اختیار عموم قرار می‌گیرد.
- ۳- دیوان محاسبات کشور به منظور دریافت نظرات مستقل کارشناسی، در همه زمینه‌های فعالیت حسابرسی و رسیدگی در صورت نیاز از خدمات کارشناسان برون‌سازمانی استفاده می‌نماید.
- ۴- دیوان محاسبات کشور حسب مورد اقدام به حسابرسی‌های مشترک و یا همزمان با سایر دستگاه‌های نظارتی بخش عمومی می‌نماید.